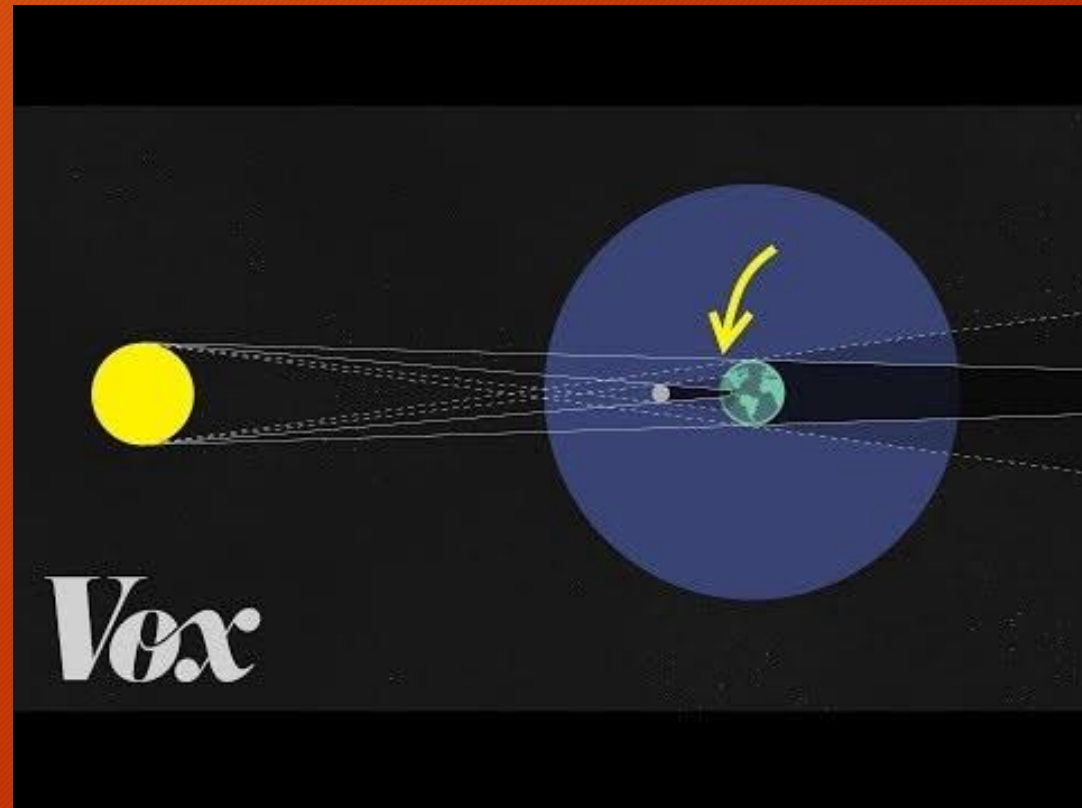

Catching the Eclipse with the

Torah
Lens

What is a Solar Eclipse?

What does the Torah Say About it?

Tanach

Yoel 3:4

ד השמש יהפך לחשך, והירח לדם--לפני, בוא יום ה, הגדול, והנורא.	4 The sun shall be turned into darkness, and the moon into blood, before the great and terrible day of the LORD come.
--	---

Yirmiyahu 10:2

א שמעו את-הדבר, אשר דבר ה עליכם--בית ישראל.	1 Hear ye the word which the LORD speaketh unto you, O house of Israel;
---	---

ב כה אמר ה, אל-דרך הגוים אל-תלמדו, ומאתות השמים, אל-תחתו: כי-יחתו הגוים, מהמה.	2 thus saith the LORD: Learn not the way of the nations, and be not dismayed at the signs of heaven; for the nations are dismayed at them
--	---

Talmud

Talmud Bavli, Sukkah 29a

Our Rabbis taught, When the sun is in eclipse, it is a bad omen for the whole world. This may be illustrated by a parable. To what can this be compared? To a human being who made a banquet for his servants and put up for them a lamp. When he became wroth with them he said to his servant, 'Take away the lamp from them, and let them sit in the dark'. It was taught: R. Meir said, Whenever the luminaries are in eclipse, it is a bad omen for Israel since they are inured to blows. This may be compared to a school teacher who comes to school with a strap in his hand. Who becomes apprehensive? He who is accustomed to be daily punished. Our Rabbis taught, When the sun is in eclipse it is a bad omen for idolaters; when the moon is in eclipse, it is a bad omen for Israel, since Israel reckons by the moon and idolaters by the sun. If it is in eclipse in the east, it is a bad omen for those who dwell in the east; if in the west, it is a bad omen for those who dwell in the west; if in the midst of heaven it is bad omen for the whole world. If its face is red as blood, [it is a sign that] the sword is coming to the world; if it is like sack-cloth,²⁸ the arrows of famine are coming to the world; if it resembles both, the sword and the arrows of famine are coming to the world. If the eclipse is at sunset calamity will tarry in its coming; if at dawn, it hastens on its way: but some say the order is to be reversed. And there is no nation which is smitten that its gods are not smitten together with it, as it is said, And against all the gods of Egypt I will execute judgments. But when Israel fulfil the will of the Omnipresent, they need have no fear of all these [omens] as it is said, Thus saith the Lord, 'Learn not the way of the nations, and be not dismayed at the signs of heaven, for the nations are dismayed at them, the idolaters will be dismayed, but Israel will not be dismayed. Our Rabbis taught, On account of four things is the sun in eclipse: On account of an Ab Beth din who died and was not mourned fittingly; on account of a betrothed maiden who cried out aloud in the city and there was none to save her; on account of sodomy, and on account of two brothers whose blood was shed at the same time. And on account of four things are the luminaries in eclipse: On account of those who perpetrate forgeries, on account of those who give false witness; on account of those who rear small cattle in the land of Israel; and on account of those who cut down good trees.

ת"ר^ט בזמן שהחמה לוקה סימן רע לכל העולם כולו משל למה הדבר דומה למלך בשר ודם שעשה סעודה לעבדיו והניח פנס לפניהם כעם עליהם ואמר לעבדו טול פנס מפניהם והושיכם בחושך תניא^א רבי מאיר אומר כל זמן שמאורות לוקין סימן רע לשונאיהם של ישראל מפני שמלומדין במכותיהן משל לסופר שבא לבית הספר ורצועה בידו מי דואג מי שרגיל ללקות בכל יום ויום הוא דואג^ב תנו רבנן בזמן שהחמה לוקה סימן רע לעובדי כוכבים לבנה לוקה סימן רע לשונאיהם של ישראל מפני שישאל מונין ללבנה ועובדי כוכבים לחמה לוקה במזרח סימן רע ליושבי מזרח במערב סימן רע ליושבי מערב באמצע הרקיע סימן רע לכל העולם כולו פניו דומין לדם חרב בא לעולם לשק חיצי רעב באין לעולם לזו ולזו חרב וחיצי רעב באין לעולם לקה בכניסתו פורענות שוהה לבא ביציאתו ממהרת לבא וי"א חילוף הדברים ואין לך כל אומה ואומה שלוקה שאין אלהיה לוקה עמה שנאמר^ג ובכל אלהי מצרים אעשה שפטים ובזמן שישאל מונין עושין^ד רצונו של מקום אין מתיראין מכל אלו שנאמר^ה כה אמר ה' אל דרך הגוים אל תלמדו ומאותות השמים אל תחתו כי יחתו הגוים מהמה עובדי כוכבים יחתו ואין ישראל יחתו^ו ת"ר בשביל ארבעה דברים חמה לוקה על אב בית דין שמת ואינו נספד כהלכה ועל נערה המאורסה—שצעקה בעיר ואין מושיע לה ועל משכב זכור ועל שני אחין שנשפך דמן כאחד^ז ובשביל ארבעה דברים מאורות לוקין על כותבי (פלסתר^ח) ועל מעידי עדות שקר ועל מגדלי בהמה דקה בא"י ועל קוצצי אילנות טובות

Science and Torah

Sunspots

Yaaros Devash, Chelek II, Drush 12

R. Yehonasan Eibeshitz, Eibeshitz, Prague, 1696-1764

וכבר הבינו רבים זה הכוונה בליקוי הוא הגיגוד מקורו
ליקוי חמה ליקוי לבנה ולכך לחקו צעירים על דברי
ח"ל מדבר זה סבשי הוא ע"ס תשבון ויכול אדם לחשוב
מהיום עד סוף. עולם כמה פנים יהיו בו הליקוי המאורט
באזיה יום ובאזיו שעה ובאזיה מקום ועל המדינות יאמר
אזיה ירגישו ואזיה לא ירגישו וא"כ מה זה דהיי"ש לחסל
וענש. אך באמת אין זה עס ליקוי ואס יקמית אדם דבר
בפני נר המוצץ ביט לאורו וכי הליקוי בנר הלל נר מבהיק
אורו מבלי חסרון רק חסרון במקבליס שיש כאן דבר חוצץ
ואף כאן בזמן נגודים ר"ל כי השמש והירח הילכין ומאירין
מבלי השתטח רק הלבנה נוצץ בפני חמה או לל ארץ חוצץ בפני
לבנה ומה זה ליקוי אשר יקרה לו :
אך באמת הוא כך כאשר דרשתי כבר כי לפעמים נמצא
בחמה ענמה כחמים גדולים כאשר מלאו בזמנים צבלי
הצפה וכחמים אלו אין להם סבה ידועה ומל"ש זמן ידוע
ותשבון וכאשר יהיה בו כחמים אין אורו מבהיק כל כך כמו
צלי כחמים ואס כן זהו ליקוי חמה באמת כי החמה חסס אורה
חהו סיבת עונש וזהו מאירות לוקין ובאמת לעבירות שטלד
בו אין חט מרגישים בו כלום בהעד קצת אור מהחמה
אבל קדמונים הרגישו למאוד בחסרון אורה כרב או במעט

A Parable

Maharam Shik al HaTorah, Vayikra

R. Moshe Shik, born in Slovakia, died in Chust, Ukraine, 1807–1879

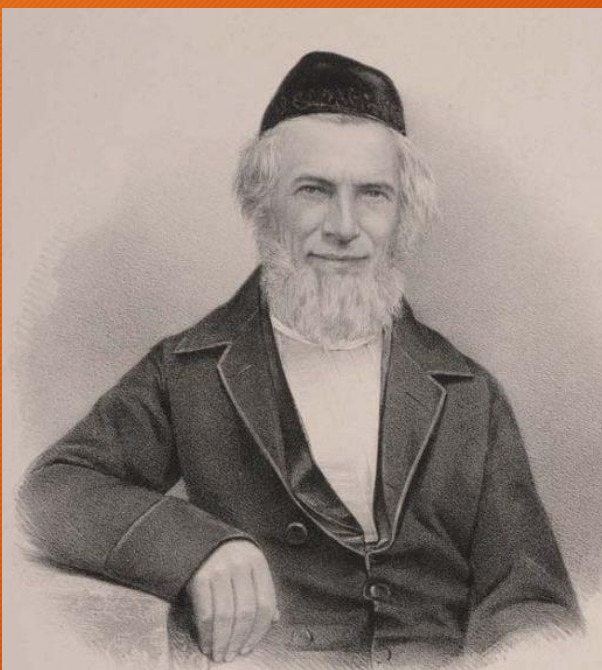
הנה

איתא בגמ' [סוכה כט ע"א] "כשהמאורות לוקין סימן רע לעולם", וכבר נתקשו במאמר זה שלמים וכן רבים הלא ליקוי המאורות הוא דבר טבעי והאינטרוליגין בחכמתם יודעים לחשב שעות ורגעים של ליקוי המאורות ומה זה סימן רע לעולם. ונראה לפרש הכוונה, כבר אמר הנביא [ישעי' נט ב] עונותיכם היו מבדילים ביניכם לבין אלקיכם וזו מחילה של ברזל המפסקת צינינו לצין אבינו שבשמים, ואף שהקב"ה משפיע בטובו תמיד, אבל הטובה לא תוכל להגיע אלינו כי המחילה מפסקת ועי"ז בעו"ה הרע בא לעולם. וזה כוונת המאמר הנ"ל, כי ידוע כי ליקוי החמה או הלבנה תבוא ע"י שדרך כוכב בלתי מאיר צין החמה להארץ ועי"ז תמנע החמה להאיר על הארץ, אף שאור החמה קיים בכל תוקף. ז"ש "כשהמאורות לוקים" ממה שנצין איך ובאיזה אופן המאורות לוקין, "סימן" זה לנו לסימן ולמופת שנצין "רע לעולם" איך שיכול הרעה לבוא לעולם אף שהקב"ה משפיע בטובו תמיד.

How and Why

Aruch LaNer, Sukkah 29a

R. Yaakov Ettlinger, [Altona, Prussia](#), 1798 – 1871

שם ח'ר בזמן שהחמה לוקה: המלעיגים על דברי רז"ל חשבו
למנוח במאמרים האלה נוקוס לכונן חזיהם על יתר כאלו
רז"ל לא ידעו דרכי הטבע שליקויי החמה והלזנה נתהו ע"פ חשבון
מזון בתלכותיהם כאשר חבמי הטבע מחשבים טרם בואם
שלעת ורגע הזאת תחשך השמש או הירח אבל באמת המלעיגים
נלקו בעורון שלא יביטו איך רז"ל דברו בענין זה בלשון חכמה
להראות שלא נעלם מהם זה דיש לדקדק למה אמרו בכל ג'
הצרייתות בזמן שהחמה לוקה וכו' כל זמן שמאורות לוקין וכו'
בזמן שהחמה לוקה וכו' דהך בזמן לשון מיותר הוא דה"ל כשהחמה
לוקה וכשמאורות לוקין אמנם בזה הורו שאף שהלקויים הם ע"פ
הטבע עכ"ז ידעו ע"פ סודות משפטי ד' הנגלות להם שהעתים
והזמנים של הלקויים הם עתות הדין שיש עתות לטובה ועתות
לרעה וכמו שהמרו בענין בזה יהי מאורות מאורות כתיב שזמן תלוי
המאורות הוא עת דין שלא יפול אסכרא בתנוקות וכמו קבעתות
הלקויים הם עתות דין ליושבים במקום אשר באו הלקויים אם
במזרח ליושבי מזרח ואם במערב ליושבי מערב ואם באמצע הרקיע
לכל העולם ולכן אמרו בזמן שהחמה לוקה לומר אף שבא בזמן
ידוע מ"מ הוא סימן רע וכעין מה שפי' הרמב"ן פ' נח באות
הקשח שאף שהוא דבר ע"פ הטבע עם כל זה ניתן הראות ענין
הטבע הזה לאות טוב שלא יציא הקב"ה מנוול ושעל כן לא נאמר
את קשתי אחרן בענין אלא נתתי בענין פי' קשתי שכבר נתתי מששת
ימי בראשית אני מיעדו עתה שיהי' לכם לאות צרית ע"ש וכן
הענין כאן בהיפך שהלקויים שהם בטבע הם לאות ולסימן
פורענות ע"פ הפרטים שנפרטו בצרייתות הללו אולא"ה או לישראל
או לכל העולם כפי החוקים אשר נגלו להם בסוד ד':

How and Why

Shaarei Emunah, page 40

R. Menachem M. Schneerson, Brooklyn, 1902-1994

פ. לפי זה ניתן לומר, שפירושו של המאמר "כשהמאורות לוקין סימן רע הוא לעולם", איננו רק שזהו זמן מועד לפורענות, להענשה על התנהגות בלתי רצויה, אלא שזהו זמן שבו מתעוררות בטבעו של האדם נטיות להתנהגות לא טובה, אך עדיין אין הכרח שהאדם אכן יושפע וינהג שלא כראוי, שהרי בכוחו להתגבר על נטיות אלו.

בכך יובן הדיוק שבלשון המשל³⁰ המובא כגמרא על ליקוי חמה: "מלך בשר ודם שעשה סעודה לעבדיו והניח פנס לפניו. כעס עליהם ואמר לעבדו טול פנס מפניהם..." כלומר, הענין של "טול פנס..." איננו נעשה על-ידי המלך בעצמו, אלא ע"י "עבדו", כי הליקוי והסימן הרע שכתקופה זו הוא רק מצד הטבע, עבדו של מלך.

וכמאמר "בשביל ארבעה דברים חמה לוקה..." אין הכוונה שהליקוי בא כתוצאה מהתנהגות שלילית בפועל בארבעה דברים אלו, אלא שכיוון שבזמן זה יש נטיה ל"ארבעה דברים" אלו, לכן המאורות לוקין וכו'.

Eclipses in Jewish History

The Chafetz Chaim

אלא שהקנים אותם יצחק בעל הוקן הי שחור, טיפוס אנרגי ומחושב. מעשי גבור זה רבים הראה הלה בחייו. בהיותו ילד נטש אמו ואביו, שהיה רב כעיר ה. ברוסיה האדומה וברת, הוא, שידע להסתדר גם עם אנשי המשמר הסובייטיים, הכין עבור ה"חפץ חיים" זוגית משולשת ומפויחת כ- הלכה שהתאימה לעיניו הטובות והבוטחות של הישיש הקדוש והנערץ.

הצדיק עושה זאת בחרות קודש, ברוק כפי שהוא מביט חרישית כחנוכיה שלו, הימנה אין הוא מסיר עיניו כל עוד נוצצים שביבי השמן...

וחצר הישיבה כולו הופך לאיבסרנטוריום. אלא ששם "מביטים" מבעד לטלסקופים וכאן "מסתכלים" בעינים בשריות מבעד ל"שברי זכוכית פרימיטיביות..."

כאן ושם מתאספים קבוצות, על הגזוטי ראות ועל הגשרים, משקיפים מבעד לזוגיות מפויחות לעבר החמה הלוקיה, החשוכה ל"מחצה האדמומית.

גם ליד בנין הישיבה ניצבים הבחורים, מסתכלים כלפי מעלה. הנה בפינה, ליד עץ על הדובדבנים שניצני פריחתו הלבזבזים האדימו אף הם עתה — ניצב רי גפתלי, ראש הישיבה דראדין, ומשקיף מבעד לזוגי גית מפויחת בעינים מעמיקות ושוקעות בחוריהן. אגרופו קמוץ ומתנוועע, במועל-הבוהן שלו הריחו מסביר לקרובים אליו. — "מ'דארף גיט 'קוקין', מ'דארף 'ועהן'! (צריכים ל"הסתכל" ולא "להיטי")..."

השם יתברך הטביע בטבע בריאתו את ליקויהחמה, מפני התועים (אלו עובדי ה"חמה, שהאמינו כי כח אלהי בשמש)..

מגיע זמן והיא לוקה, מתמעטת — למען ידעו שהיא גכרא ולא בורא!...

וגם אצל האדם רואים כן —

— וה"חפץ חיים" טופח שוב ביד ימינו על גבי השלתן בארשת של נצחון, מחייך ומוסיף:

— שיבואו לראות!

זוהי מצוה לראות את החמה לוקה; רר-אים בתוש: יצור גכרא...

5651 (1891)

Beis Kelm III, page 347

R. Simcha Zissel Ziv (1828-1898)

שמעו בית ישראל את אשר אגידה כי הלא דבר הוא.

גרסינן בסוכה (כט, א) "ת"ר בזמן שהחמה לוקה סימן רע וכו', ובזמן שהלבנה לוקה סימן רע וכו'". והנה בקיץ העבר שנת תרנ"א בהתחלת הקיץ היה ליקוי חמה, ובעינינו ראינו כי אח"כ נלקה העולם בחיצי רעב, ועכשיו בשבוע העבר היה בעוה"ר ליקוי לבנה, ויש לנו בית ישראל לדאוג מאד בזה, ולפי השערתי היה שחור ואדום גם יחד, ואיתא בגמ' (שם) "פניו דומים לדם חרב בא לעולם, לשק חיצי רעב באין לעולם", לא אלינו ולא אליכם, חרב וחיצי רעב באין לעולם ח"ו.

והנה לא עת להרדם כי יש לנו התראה גלויה מן השמים על תיקון המעשים, ואילו היה נביא מכריז עתה כי ח"ו פורענות עתידה לבוא לעולם, שובו בנים ושב ורפא לו, בודאי היה פחד גדול, ק"ו בן בנו של ק"ו כשהברייתא מכרזת בפירוש, ומן השמים ראינו אות, ואשרי לבנים שאביהם שבשמים מודיע להם להזהר מן הפורענות, ושב ורפא לו. נחפשה דרכינו ונחקורה ונשובה וגו'. ואיתא בברייתא (שם) "בזמן שישראל עושין רצונו של מקום אין מתיראין מכל אלו שנא' וכו'", וטוב לישראל.

ולהשומע ינעם ותבוא עליו ברכת טוב.

1914

Derech Sicha, page 17

R. Elijah Lopian (1876-1970)

Battle of the Frontiers, August 22nd 1914

הראיתי להרב שליט"א עדותו של הרב אריה פינסקי, שפורסמה ברבים, שבהיותו נער קטן, בשנת תשט"ו לערך, זכה ללמוד חומש רש"י עם זקיננו הגה"צ ר' אליהו לאפיאן זצ"ל בהיכל ישיבת קמניץ בירושלים. אמו ביקשה ממנו שילמד עמו פרשת השבוע - פ' בראשית, וכשהגיע לפסוק "והיו לאותות ולמועדים ולימים ושנים" (א', י"ד), למד עמו את הרש"י על "והיו לאותות" - שבזמן שהמאורות לוקים סימן רע הוא לעולם... וכאן הפסיק וסיפר לו שיום לפני פרוץ מלחמת העולם הראשונה, היה חושך בחוץ באמצע היום ממש כמו לילה, ולמחרת פרצה המלחמה העולמית הראשונה ששינתה סדרי עולם! (וצריך לברר אם היה שם עפ"י חשבון).

Perspective

Orchos Tzadikim, Shaar Hazechira 2

העשרים ושלוש — שיזכור תמיד גדולתו של האל, יתברך, ויבחין בריאות העולם, גדולים וקטנים, ואיך הגלגלים הולכים, והשמש והירח והכוכבים, וירידת הגשמים, ונשיבת הרוחות, וכאלו עוד הרבה עצמו מספר. ובשביל שאדם רואה אלו הנפלאות תמיד, אינו תמה לבו על כך, אבל כשהחמה או הלבנה לוקה, אז הוא תמה מאד, בשביל שאין זה תדיר ורגיל כמו סיבוב השמש בכל יום ממזרח למערב. לכן הבט אליהם, ועשה עצמך כאילו לא ראית הנפלאות מימך, ויהא נראה כאילו היית סומא עד עתה ועכשיו פתחת עיניך, אז היה נפלא בעיניך מאד — כן תעשה עצמך בכל יום. וכן אמר דוד (תהלים קלט יד): "נפלאים מעשיך ונפשי יודעת מאד".